

Zitting 1981–1982

15 974

**Wijziging van de Beginselenwet voor de
kinderbescherming en andere wetten in verband met
de verlaging van de leeftijd waarop volgens het Burgerlijk
Wetboek de meerderjarigheid wordt bereikt tot achttien
jaar**

Nr. 11

EINDVERSLAG

Vastgesteld 28 juli 1982

De memorie van antwoord en het daarbij gevoegde ontwerp antwoord van wet gaf de leden van enkele fracties nog aanleiding een aantal opmerkingen te maken.

De vaste Commissie voor Justitie¹ brengt hiervan het navolgende verslag uit.

De leden van de C.D.A.-fractie waren ingenomen met de in de memorie van antwoord aangebrachte uitbreiding van de voortgezette hulpverlening aan jong meerderjarigen. Zij betreurden het echter dat ook nu weer, evenals bij het wetsontwerp 15416, principiële wijzigingen worden aangebracht bij de memorie van antwoord waardoor het niet doenlijk is een diepgaande discussie bij de betrokkenen los te maken. Zij betrokken hierbij ook de in de memorie van antwoord opgenomen concept-uitvoeringsmaatregel betreffende de verzoekprocedure voor voortgezette hulpverlening. Ten aanzien van de bij het wetsontwerp 15417 aangebrachte wijziging in art. 395b, welk artikel werd opgenomen naar aanleiding van een opmerking gemaakt door leden van de C.D.A.-fractie in het voorlopig verslag van wetsontwerp 15974, merkten deze leden het volgende op.

Het wetsontwerp 15417 gaat uit van de financiële afhankelijkheid van de jongmeerderjarige, terwijl het toekennen van de bij rechterlijke uitspraak vastgestelde alimentatie aan de jongmeerderjarige zelf bij het 18de jaar deze in een onafhankelijke positie brengt ten opzichte van de verzorgende ouder. Deze blijft wel gebonden tot aanvulling van het bedrag dat tot levensonderhoud en studie moet dienen op grond van artikel 359a. Kan de Minister aangeven hoe deze gedachten zijn te rijmen. Deze leden voorzagen hier grote moeilijkheden. De 18-jarige moet bovendien zelf zijn alimentatierecht gaan executeren tegenover de alimentatieplichtige ouder. Zou het niet gewenst zijn, zolang de hulp wordt voortgezet, de raad als inningsorgaan te laten blijven functioneren. Ook konden deze leden meevoelen met de vrees van de pleeggezinnen voor hun onzekere rechtspositie ten opzichte van de voogdij-instellingen na het meerderjarig worden van hun pupillen. Wellicht wordt deze vrees weggenomen door het laten voortduren van de overeenkomsten tot de hulpverlening wordt stopgezet.

Wat het uitvoeringsbesluit, inhoudende de verzoekprocedure, betreft, maakten de leden van de C.D.A.-fractie de volgende opmerkingen.

Zowel de VNG als de Vereniging voor Pleeggezinnen hebben bezwaren aangedragen welke voornamelijk de bezorgdheid over de plaats van de pupil in het pleeggezin betreffen na zijn 18de jaar.

¹ Samenstelling: Rietkerk (VVD), Roethof (PvdA), voorzitter, Haas-Berger (PvdA), Stoffelen (PvdA), Van Dam (CDA), Kosto (PvdA), Salomons (PvdA), Patijn (PvdA), Korte-van Hemel (CDA), Evenhuis-van Essen (CDA), Jacobse (VVD), Wessel-Tuinstra (D'66), Faber (CDA), Tripels (VVD), ondervoorzitter, Buikema (CDA), Van der Burg (CDA), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Schutte (GPV), Krajenbrink (CDA), Lankhorst (PPR), Kohnstamm (D'66), Brouwer (CPN) en De Jonge (CDA).

Door formele vereisten wordt het kind in een uitzonderingspositie geplaatst binnen het gezin, hetgeen aan de voortgezette hulp afbreuk kan doen. Ook de bereidheid van eventuele pleeggezinnen, om als zodanig te functioneren, kan door de vereiste formaliteiten worden gefrustreerd.

Het beleid van het ministerie is echter gericht op een uitbreiding van het aantal pleeggezinnen, ook voor oudere en moeilijk opvoedbare kinderen. Deze leden verzochten de Minister, te meer daar het i.c. een concept-besluit betreft, de bezwaren van betrokkenen diepgaand te bestuderen.

Ten aanzien van de wijziging van de beginselenwet voor de kindbescherming maakten de leden van de P.v.d.A.-fractie de navolgende opmerking.

De verlaging van de meerderjarigheid geeft slechts zeer beperkt de mogelijkheid de hulpverlening ten aanzien van de 18–21-jarigen voort te zetten. Dit brengt, naast problemen voor sommige jeugdigen, zoals opgemerkt in het voorlopig verslag, ook moeilijkheden voor voogdij-instellingen en pleeggezinnen met zich mee. Voogdij-instellingen zullen hun formatieplaatsen, gegrond op de case-load, zowel wat betreft maatschappelijkwerkers als praktijkbegeleiders, zien teruglopen, ook zal de salarisschaal van directieleden drastisch omlaag gaan.

Op welke wijze denkt de Minister aandacht te schenken aan de onduidelijkheid over de positie van werkers in de instellingen en de pleeggezinnen? Is of wordt over de rechtspositie overleg met de overkoepelende organisaties en/of de vakbeweging gevoerd, zo vroegen de leden van de P.v.d.A.-fractie.

De leden van de fractie van D'66 dankten de Regering voor haar antwoord op de door hen gestelde vragen.

De opmerkingen die zij maakten in het voorlopig verslag omtrent de hulpverlening aan jonge meerderjarigen op wie niet tevoren, gedurende de minderjarigheid, een maatregel van jeugdbescherming van toepassing is geweest, moesten vooral gezien worden in het bredere kader van het geïntegreerde jeugdwelzijnsbeleid dat zij voor stonden.

Ook deze leden waren, met de Regering, van mening dat in beginsel hulpverlening aan meerderjarigen geen zaak is voor het Ministerie van Justitie. Doch juist een meer samenhangend jeugdbeleid brengt met zich mee dat overbodige schotten in het totale hulpverleningsaanbod dienen te verdwijnen. In die zin waren dan ook hun hierboven genoemde opmerkingen te begrijpen. Dat een en ander echter buiten het bestek van dit wetsontwerp uitgaat, stond voor hen vast, al blijkt opnieuw dat de besluitvorming omtrent dat samenhangende jeugdwelzijnsbeleid met voortvarendheid aangepakt dient te worden.

Deze leden meenden dat over dit onderdeel van het vraagstuk van de jeugdhulpverlening al zoveel consensus bestaat, dat, weliswaar vooruitlopend hierop, een regeling zoals door de leden van deze fractie bepleit, kan worden getroffen.

Ter ondersteuning van hun voorstel wilden zij nog aanvoeren, als toevoeging op de argumenten al in het voorlopig verslag vermeld, dat indien het oudste kind uit een gezin 18 jaar is ten tijde van de maatregel tegen de ouders, alle kinderen door dezelfde instelling geholpen behoren te worden. Voor het functioneren van de pleeggezinnen, zo scheen het deze leden toe, is het bezwaarlijk als voor het oudste kind een ander regime geldt. Daarnaast merkten zij nog op dat een pleeggezin, dat heeft meegewerkt aan een vrijwillige plaatsing tijdens de minderjarigheid, nadien hulp kan wensen van een instelling, die in de voorgestelde regeling vanwege Justitie wordt gesubsidieerd. Het kwam hen onwenselijk voor dat die hulp in dat geval om formele redenen zou worden afgewezen.

De leden van de fractie van D'66 sloten zich – gelet op bovenstaande – vanzelfsprekend aan bij opmerkingen van andere leden van de commissie dat de hulpverlening ten aanzien van de minderjarigen op wie wel een maatregel van kindbescherming van toepassing is geweest ook voortgezet

moet kunnen worden na het 21ste levensjaar. Zij betreurden het dan ook dat de Minister niet de wens van vrijwel de gehele Kamer heeft willen opvolgen. Te meer daar pleeggezinnen, veel meer dan bij voorbeeld inrichtingen, behoefte hebben aan een zeker perspectief dat zij hun werk ongestoord kunnen voortzetten, zoals als dat in het belang van de jonge meerderjarige is. Deze leden zagen niet in dat velen van deze mogelijkheid gebruik zouden maken. Om op die grond de mogelijkheid van de continuïteit op het 21ste levensjaar voor die enkelen geheel af te sluiten kwam hen als zeer onwenselijk voor.

Inpliceert bovendien het voorstel van de Minister niet dat bij de eventuele wens tot voortzetting, overgegaan moet worden naar de Algemene Bijstandswet? Zouden dan niet veel onnodige moeilijkheden ontstaan, gelet op het feit dat in een dergelijke situatie een procedure noodzakelijk is, waarin de jeugdige de noodzaak van zijn verder verblijf in het pleeggezin moet aantonen?

Verheugd waren deze leden te vernemen dat mede naar aanleiding van hun opmerkingen het begrip «continuïteit in de hulpverlening» door de Regering is verruimd. Het scheen hen een goede zaak toe dat thans indien begeleiding door een andere instelling van justitiële jeugdbescherming wenselijk wordt geacht, zulks in beginsel mogelijk zal zijn. Ook wisseling van verblijf, bij de aanvang van de meerderjarigheid tot het 21ste jaar wordt nu mogelijk. Zij achtten dit een belangrijke verbetering van het wetsontwerp. Voorts is nu in het ontwerp de constructie gevolgd dat de aanstaande meerderjarige zelf het verzoek zal doen om voortzetting van het verblijf, de verzorging en of de opleiding. De plaatsende instantie adviseert daarbij slechts. Deze regeling kwam deze leden niet altijd even gelukkig voor. De toenemende mondigheid van de minderjarige en jongmeerderjarige brengt inderdaad vaak met zich mee dat een meer actieve houding verwacht kan worden. In dit verband ligt het zeker voor de hand dat het niet meer de plaatsende instantie is die het verzoek tot voortzetting van de hulpverlening doet.

De procedure die de minderjarige evenwel volgens het ontwerp-uitvoeringsbesluit moet volgen, te weten zich uiterlijk twee maanden voor de meerderjarigheid wenden tot de Minister van Justitie, kwam hen onnodig zwaar voor. Immers in het algemeen worden de rechtsbetrekkingen bij het meerderjarig worden normaal voortgezet, zonder dat daarvoor stukken worden gewisseld. Welke bezwaren kleven aan de constructie waarin de bestaande overeenkomst van kracht blijft als de jeugdige meerderjarig wordt, zo wilden zij graag weten. De overeenkomst kan immers ook eindigen als de jongmeerderjarige blijkt geeft, bij voorbeeld door zijn vertrek, voor zich zelf te gaan zorgen.

De leden van de fractie van D'66 hechtten groot belang aan een soepele regeling van de overgang naar de voortgezette hulpverlening, zo stelden zij ten slotte.

Met een tijdige beantwoording van deze opmerkingen acht de commissie de openbare behandeling van dit ontwerp voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Roethof

De griffier van de commissie,
Kerkhofs